

D o E P A K

DuPAK DoEPAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUISELKRANT NUMMER 34 DoEPAK DuPAK

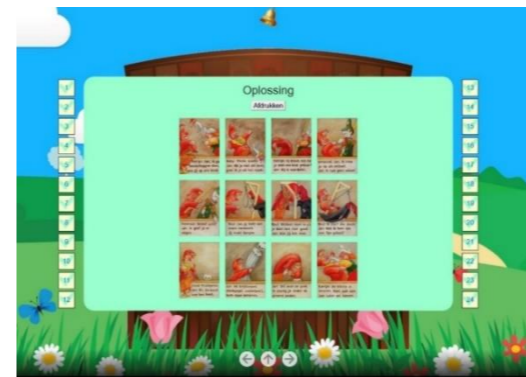

Een *dupák* (spreek uit: **doepak**) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspopentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uittrekken en weer inkrimpen van de hals van de *Dood van Pierlala* in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doods stilte geschiedt, gaat het strekken en inkrimpen van de dupák razendsnel en met veel rumoer. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door de kop en het lijf heen en zit vast aan de houten heup. Het gat in de kop is iets wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwtjes gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhoutje. Door dit houtje op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lappen lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en voeten heen op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren zijn armen wijd uit.

De Voorlezer

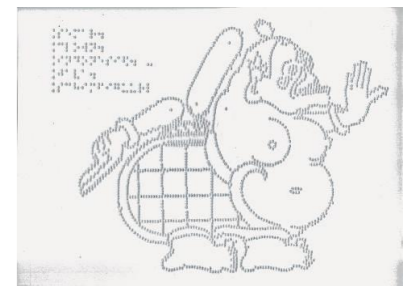
Met *De Voorlezer* kun je in het Poppenspe(e)lmuseum – door het aanstippen van nummerstickers op diverse documenten – geluiden, ingesproken teksten, muziek- en spelfragmenten beluisteren.

Online quiz

Het *Poppenspe(e)lspeurspel* is een grappig, leerzaam en (k)luchtig spel over het internationale (volks)poppentheater, de diverse poppenspeltechnieken en aanverwante kunsten. Door middel van (gesproken) tekst, beeld en geluidsfragmenten kun je een avontuurlijke reis maken door de wonderwereld van het poppentheater. De quiz is in het museum ook offline beschikbaar.

Kultifiguur

Voor blinden, slechtzienden en zienden bieden wij teksten aan in braille en zwart(groot)-letter. Diverse tactiele afbeeldingen – in reliëfprint en op zwelpapier – tonen poppentheater- en kultifiguren, zoals de Indonesische clown Semar,

Eland

Maria Stijger-Aramburu maakte *The Glove Theatre*: zeven foto's van dieren gevormd door de projectie van een handschaduw door middel van gehandschoende handen.

Audioboek

De cium – kus – van Katrijn is een losbladig Nederlands-Indisch kijk-ruik-voel-lees-en luisterboek: een ontmoeting van de oud-Hollandse Jan Klaassen en zijn vrouw Katrijn met vier Javaanse clowns.

Portret

Aan beeldend kunstenaar Helena Hoogenraad verstreken wij de opdracht voor het schilderen van een *kunstenaarsportret*: poppenspeler en museumdirecteur Otto van der Mieden in de gedaante van een Javaanse dalang. In zijn handen Jan Klaassen als wayang-kultifiguur.

Poppenspe(e)lmuseum ©

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T.: +31(0)578 - 63 13 29 I.: +31(0)578 - 56 02 39 <https://dutchpuppetrymuseumcollection.com/> info@poppenspelmuseum.nl

DoEPAK-colofon

Afbeelding: *Dupák* – stang- en trucpop – in de gedaante van de oud-Hollandse Jan Klaassen. Illustratie: Hetty Paërl (1931-2020), naar een ontwerp van de Slowaakse poppenspeler Anton Anderle (1944-2008). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum. Concept en teksten: Otto van der Mieden (2022). Logo museum: Jan Klaassen en zijn vrouw Katrijn. Illustratie: Ad Swier. Hyperlinks: klik op de afbeeldingen en de groen gemarkeerde woorden. Kruiemelkrant nr. 34 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXXIV.pdf>.